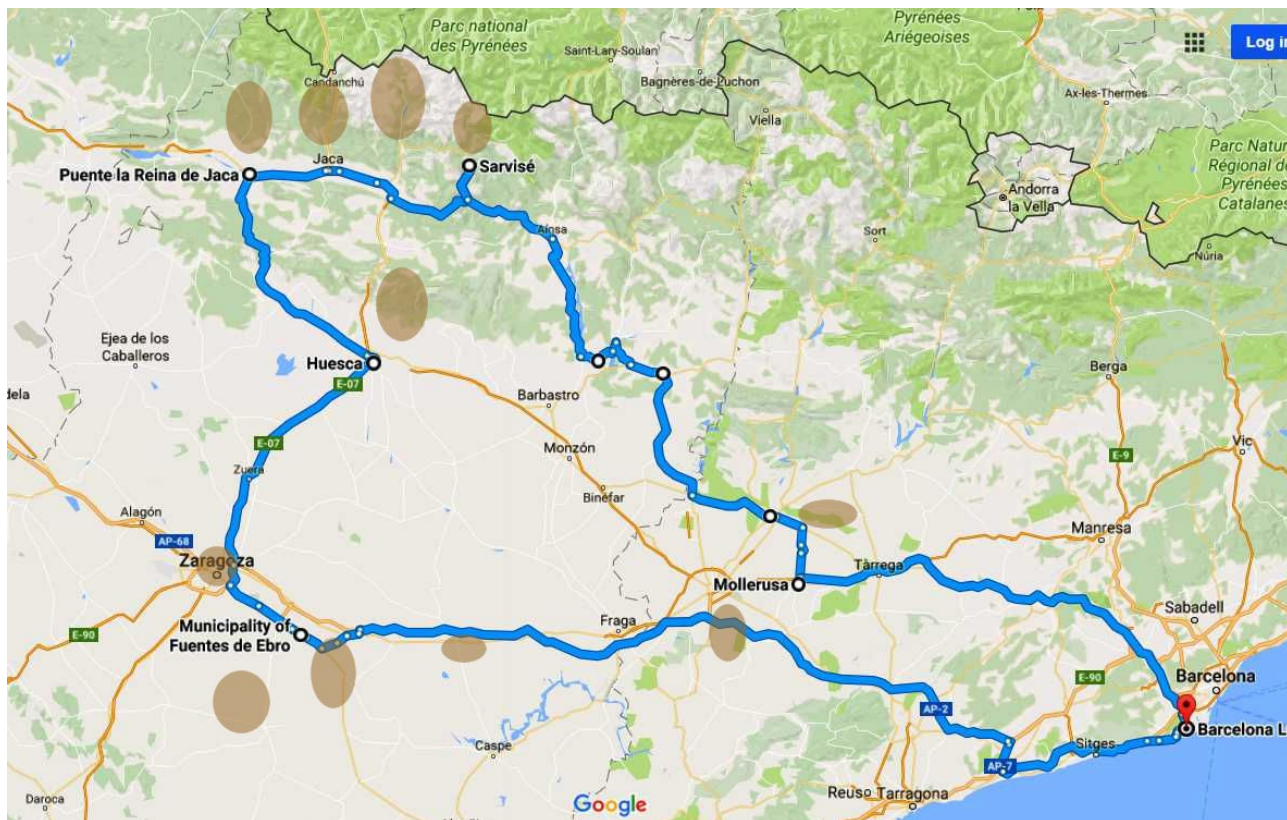

Turrapport Pyrenæerne, Aragonien 16-25.maj 2017

Tekst: Henning Skjelborg. Foto: Steffen Dahl

Efter at have besøgt Extremadura et par gange og Cote Donana i syd vendte vi denne gang blikket mod højderne. Lammegrib stod øverst på ønskesedlen, men bestemt også andre fugle over trægrænsen.

Vi var tre fra DOF-Køge: Marta Grun, Steffen Dahl og Henning Skjelborg. Turen blev planlagt og sammenstykket efter gennemgang af diverse turrapporter og fugleguides fra samme område. Hotel blev bestilt på forhånd undtagen den sidste nat, hvor vi ønskede at kunne vælge frit. Vi fløj til Barcelona og lejede bil for 10 dage. Kørte ca 1500 km. Selv med hotelværelserne af god standard og rimelige priser, de gange vi spiste ude, kunne turen gøres for under 7.000 kr. pr. person.

16/5

Vi ankom til Barcelona ved middagstid. Og et par timer efter landingen var vi ude på motorvejen mod Zaragoza. Temperaruten nærmede sig 35 grader. Første stop var lige syd for Lleida., hvor vi tog afkørslen til C12. Lige før Alfes var beskrevet en vej på venstre hånd mod "Aerodrom", lige over for en gedefarm. Vi fandt den, men skiltet var ikke tydeligt. Vi fulgte grusvejen mod nord op over motorvejen. Gjorde diverse stop for at spotte Dværgrappe, som angiveligt var at finde her. Men nej! Kalanderlærke og Toplærke var der til gengæld en del af. Da vejen delte sig, drejede vi mod vest, og kom fra den tørre steppe ned til en kanal, der ændrede landskabets karakter med frugtbare marker, buskads og poppeltræer. Det vrimlede med arter: Sydlig Nattergal, Gulirisk, Pirol (som sædvanlig godt skjult), Hærfugl, Biæder, Turteldue, Rødrygget Svale, Sort Glente, Rørhøg mv.

Vi fik provianteret på en rasteplads og så videre ad motorvejen til Fraga, hvor vi drejede fra for - med noget besvær - at finde vej NII mod Candanos. Området lige syd for denne vej var beskrevet som interessant. Landevejen var stærkt trafikeret med lastbiler, men det lykkedes os at finde et smuthul til den grusvej, der løb parallelt med landevejen, og hvor vi frit kunne stoppe. Slangeørn, Ellekrage og Rødhovedet Tornskade var udbyttet.

Vi fulgte nu NII frem for Motorvejen og sigtede efter Fuentes de Ebro, hvor andre havde benyttet hotel "San Miguel". Der var smalle og ensrettede

gader, så GPS'en var til stor hjælp. Værelserne var fine, men vi afstod fra middag i hotellets fine restaurant, for den lå i mørke i kælderen. Vi spiste i stedet udendørs på en bar på gaden.

17/5

Stod op til skyfri himmel. 30 grader. Et værelse havde formidabel udsigt over byen. 3-4 Storkereeder i nærheden og Ensfarvet Stær myldrede rundt på tagene. Morgenmaden var ikke noget at skrive hjem om. Værten tilbød høfligt: mere kaffe, mere juice, appelsin? Jo tak, som byder! (Men vi erfarede ved afrejsen, at det kostede ekstra!)

Målet var stepperne ved ruinbyen Belchite. Vi undrede os over, at ruinerne ikke var ret gamle. Det viste sig, at det var ruiner fra Borgerkrigen i 1937. Vi kom uden for åbningstid, så vi kikkede gennem hegnet. Og den i området beskrevne Stenspurv viste sig ganske rigtigt. Det var en af ønskearterne. Husrødstjert kom på turlisten.

Fra Belchite fulgte vi vejen igennem Codo og videre mod Quinto for at komme frem til naturparken El Planeron. Vi fik drejet for tidligt fra, men det var heldigt, for det gav os en Markpiber i fin positur! Vi vendte om, tilbage til landevejen og videre mod nord. Og kort efter var der en ganske tydelig afmærkning til El Planeron. Det våde område var næsten udtørret, så det var et begrænset antal, vi kunne notere. Videre frem sejlede et par Hede høge smukt forbi os, og derefter brugte vi en halv times tid i bilen til sikkert at få bestemt Korttået Lærke.

Kort efter var en Middelhavsstenpikker meget samarbejdsvillig, da den placerede sig smukt på en pæl tæt ved vejen.

Vi satte kursen mod Quinto, fandt en lille sidevej, der viste vej mod "embarkment". Vi kørte ganske rigtigt på dæmningen ved en forgrening af Ebrofloden, og vandingskanaler spredte sig vidt ud af de lavtliggende marker. Drosselrørsangere gav lystig koncert. Cistussanger, Gøg, Sivsanger og Munk gav deres besyv med. Sølvhejre i flugt og en Vagtel klukkede tæt på os. Også på denne tur lykkedes det for Vagtlen at holde sig skjult for den

stakkels fotograf!

Efter at frokosten var blevet indtaget, krydsede vi Ebro ved Pina de Ebro. Fandt en markvej mod vest lige efter broen, og vi kom frem til atter en forgrening af floden. Et par os kunne ikke modstå fristelsen til at soppe i Ebro. Dels var det kølende, og dels kunne vi prale af at have "badet" i Ebro! På flodbredden L. Præstekrave, Silkehejre og i krattet Tornsanger og Cettissanger. Pirolen fløjtede som sædvanligt i det meget skjulte! En gulbuglignende sang forvirrede os, og da fuglen endelig viste sig, kunne vi bestemme den til Spottesanger. Tiøren var længe om at falde: Gulbug afløses jo sydpå af Spottesanger!

18/5

Dagen var helliget kulturen i Zaragoza. Der var lovet regn, men på turen ind til byen var vejret fint. Næppe havde vi parkeret i et parkeringshus, for sluserne åbnede sig! Vi traskede gennem byen ned til den store plads med Basilicaen, som blev besigtiget og gik derefter en tur på boulevarden over Ebro. Vi havde også bestemt at gå ud til Palacio Aldjoferia, men opgav på halvvejen. Overnatning var booket i Huesca, så vi lod kultur være kultur og kørte til Huesca. Det viste sig at være en ganske fin by, og regnen var ophørt. Vi vandrede lidt rundt, og da vi søgte efter en restaurant, måtte vi ”nøjes” med en bar. Det viste sig, at de serverede de bedste tapas på hele turen!

19/5

6-7 km øst for Huesca fandt vi den lille vej nordpå, som førte ind til Sierra de Guara. Vi tog et stop i dalen, hvor Spottesangeren, som vi nu var helt fortrolig, sang smukt for os. Biæder og Gåsegrib føjedes til. Derpå en lille afstikker til Eulalia de Mayor, en lille pittoresk by bag en solid bymur. Den var tilsyneladende mennesketom, men de velholdte huse viste, at den var beboet. Uden for bymuren så vi beviset, nemlig tre ældre mennesker på en bænk. Slangeørn svævede forbi, og Alpesejler kom på listen.

Videre op mod Embalsa de Vadiello, og hvor vejen sluttede var der fin udsigt ud over den opdæmmede sø. Til fods kunne man fortsætte gennem den gamle vejttunnel, og vi fik et endnu bedre udkik over søen. Og op af vandet kom 2 franskmænd, som havde svømmet over søen! Vandrefalk og Kongeørn var en anden observation. 2 Gåsegribbe i fuld fart og tilsyneladende kappestrid, udløste euforisk udbrud fra Marta: Den ene er en Lammegrib! Selv nåede jeg lige akkurat at se silhuetten, men da Marta for nylig havde set Lammegrib i Georgien, måtte hendes bedømmelse antages at være korrekt! I buskadset huserede en lille fugl, som drev gæk med os, men endelig kom den til syne, en Provencesanger.

Tilbage over Sasa og Barluenga, idet vi sigtede efter Salto de Roldan. Lige efter Barluenga tæt ved en dæmning viste der sig en kæmpeflok Gåsegribbe, mindst 100! En losseplads neden for skrænten var årsagen til det flotte syn.

Vejen op til Salto de Roldan var smal og bugtet og heldigvis uden modkørende biler! Det var bestemt umagen værd. Flotte

klippeformationer havde lokket en anden bil til stedet, og vi øjnede de sandsynlige passagerer højt oppe på plateauet. En Alpekrage gjorde dem selskab. Efter frokosten gik vi en lille tur ad stien, der førte i

modsat retning af klippeformationen. Det gav en fantastisk udsigt til dalstrøgene nedenfor. Og Provencesangeren var denne gang meget venlig mod os.

Tilbage til hovedvej N330 og sydpå til Huesca, hvor vi drejede mod nordvest af A132. De tre næste dage skulle vi bo i Punta la Reina de Jaca. De meget specielle klippeformationer Los Mallos ved Riglo var beskrevet som et ”must”, og det kan kun bekræftes. Vi parkerede og gik ud for at besigtige de søjleformede klipper. Til vores store overraskelse var der adskillige klatrere på vej op! Det så virkelig dramatisk ud. Der var ovenikøbet en mindesten for de omkomne klatrere!

Det var ikke svært at finde hotel Anya i Puente, for der var kun det ene. Byen var nærmest et vejkryds og tilsyneladende uden oprindelige huse, men til gengæld var der en masse

ferielejlighedskomplekser, som pt. var næsten uden lejere. I restauranten, hvor vi indtog aftensmaden, viste det sig dog ved baren, at byen ikke var mennesketom!

20/5

Så var det første tur op i højderne. Vi kørte op gennem Valle de Hecho med et enkelt stop, som gav os Dværgørn og Bjergvipstjert. På parkeringspladsen ved Garbadito var der en mindre vandpyt, og i en turrapport fra 2013 var beskrevet, at deltagerne havde set 8 Citronsiskener drikke i en pyt på parkeringspladsen, så vi måtte lige tjekke: Der var sandelig 4 tilbage!

Vi fandt stien, der førte os igennem skoven til en åben plads, hvor Kongeørn viste sig. Ådselgrib, Gåsegrib, Rød Glente fulgte trop, og højt oppe fløj en flok Alpekrager rundt. Vi anslog flokken til mere end 100. Klippeværpling, Korttået Træløber og diverse mejser var de mere jordnære arter, vi kunne notere. Et par nordmænd var på jagt efter Murløber, som muuuligvis kunne spottes langt fremme og oppe ad stien. En så spinkel chance orkede vi ikke, og da vi sidste år havde set den på 5 meters afstand i Bulgarien, sparede vi på kræfterne, for vi skulle også over i

Ansodalen. Efter indtagelsen af frokosten kom nordmændene slukørede tilbage, så vi havde valgt rigtigt!

A176 førte os op over bjergkammen og ned til Ansodalen, hvor vi straks efter ankomst til landevejen langs floden gjorde holdt for at spejde efter Vandstær. Det blev til Bjergvipstjert. Derpå mod syd og lidt før Binies var der en rastepads med borde og bænke. Fin udsigt ud over dalen, hvor Slangeørn lige krydsede over. Rødhøne gik lige en tur i vejkanterne og Turteldue kurrede. Marta fik som den eneste af os et mindre scoop: En Gåsegrib nåede hjem til sin rede og fik jaget en Ravn væk! Vejen gik nu i en flot og snæver slugt ned mod Berduin. Vi kørte op til byen med en flot udsigt, og med noget besvær lykkedes det os i de snævre gyder at finde et sted, der serverede kølige forfriskninger. Og så tilbage til hotellet og aftensmad. Der var beskrevet Dværghornugle i byen, og vi forsøgte for anden gang at lytte os frem til den ad nogle stier mellem husene, men forgæves.

21/5

Vi havde de sidste dage siddet meget i bilen, så vi besluttede os for at gå en morgentur langs med floden, og tæt ved broen over floden fandt vi en sti, der førte os ned til floden og videre ind i den lave bevoksning. Vi hørte og så de mest almindelige sanger, og Provencesangeren var efterhånden blevet en gammel kending. Og så den irriterende Pirol, der konstant skjuler sig! (Man tænker efterhånden taknemmelig på de gange, hvor det er lykkedes at se den).

Efter morgenmaden gjaldt det klosteret San Juan de la Pena. Vi parkerede oppe ved det nye kloster og vandrede ned til det gamle, som er bygget ind i klippe. Sortspætte og Rødtoppet Fuglekonge hørtes, og Stor Flagspætte kom til, da vi indtog frokosten i parken ved parkeringspladsen.

Derpå videre mod Bernues og så mod nord. I passet Oreol var der en fantastisk udsigt og temperaturen nåede de 30 grader i skyggen! En fugl vimsede rundt og drillede os. Efter en rum tid lykkedes det os endelig, da den fløj fra buskadset ned i nogle trætoppe længere nede. Teleskopet kunne nu fange den, og det viste sig at være en ung Sortstrubet Bynkefugl. Vi spottede en enkelt mere. Således opvarmet af såvel solen som diskussionen gik turen mod Jaca.

I Jaca mod nord ad N330. Lige efter Canfranc går der en tunnel til den franske grænse, og den blev naturligvis valgt fra. Vi sigtede efter Canfranc-Estation. Det har tidligere været en travl station, kan man se på den imponerende men forfaldne station. Vi gjorde holdt i en højt beliggende dal med fantastisk vue til sneklædte tinder. Blot for at nyde landskabet. Jeg mener at huske et skilt med "Rio Sete"(kommentar/SD: Ved en nedlagt militærforlægning: Centro Scout Rioseta). Men vi var næppe kommet ud af bilen før Lammegrib viste sig et kort øjeblik! En Alpekrage huserede tæt på i buskadset. Vi besluttede os for en tur ind i dalen. En nedlagt militærkaserne lå lige ved vejen, og en grusvej 100 meter syd for denne førte ind i dalen. Vi blev så rigeligt belønnet med denne beslutning, idet 2 -3 Lammegribbe gav opvisning!

Det var svært at afgøre det eksakte antal, da de skiftevis forsvandt bag bjergtoppen. Man vi var så heldige, at mindst 2 gav opvisning meget tæt på, og vi kunne "holde" dem både i kikkert og teleskop! En kilometer inde ad vejen kom en bil fra Gardia Civil efter os, men der blev blot høfligt nikket til os. Da den vendte tilbage, stoppede den, og 2 gardister steg ud. På dårligt engelsk ville de lige fortælle, at de fugle var "Osprey"! Vi forsøgte at forklare, at det var Lammegribbe, alt imens de svævede lige over hovedet på os. Vi ærgrede lidt over, at de forstyrrede os midt i den fantastiske oplevelse, men kunne glæde os over, at vi kunne rette deres misforståelse.

Inden vi forlod dalen, nåede vi lige at spotte en Slangeørn, der sad højt oppe på en bjergside og kort efter gav flyveopvisning. Vi kørte op mod passet, som var et enormt skisportssted og virkede temmelig trist og uninspirerende, så vi vendte om. Det var sidst på dagen, og i morgen skulle vi op i et nyt pas. Kunne vi opnå mere i dag? Vi var helt euforiske, da vi rigeligt havde fået indfriet vores forventninger.

22/5

Vi forlod vort logi for de sidste 3 dage og kørte til Jaca, hvor vi provianterede. Derefter mod øst, hvorefter vi drejede mod nord til Tena-dalen. Ved Bubal kørte vi over dæmningen, hvor Klippesvaler sværmede rundt, mens vi besigtigede området og en enkelt Husrødstjert gjorde dem selskab. Vi fortsatte ad den smalle vej til Hoz de Jaca og sigtede efter søen. En udsigtsplatform ragede ud et par hundrede meter over søen, og gulvet var én stor rist! Ikke noget for folk med højdeskræk. I krattet var der en stemme, vi ikke kunne bestemme, og trods intens søgen måtte vi opgive at bestemme arten.

På den smalle vej langs klippen ned til El Puejo mødte vi heldigvis ingen modkørende. Vi kom ud af den lille by, og ved en bro før Panticosa måtte vi lige standse og undersøge området. Det gav atter en Bjergvipstjert.

Fra Panticosa førte en temmelig smal serpentinervej 10 km gennem den snævre dal Garganta del Escalar, og vejen endte ved en opdæmmet sø, hvor et kæmpehotel troned for enden af søen omgivet af en park. Det så meget (forhenværende?) luksuriøst ud med private parkeringspladser. Vi trillede tilbage til den anden ende af søen, og indtog – med udsigt til hotellet - vort spartanske måltid, hvor Marta som den eneste spottede en Isfugl.

Tilbage til vej A136 og krydsede grænsen til Frankrig ved Portalet, hvor vi gjorde holdt. Fantastisk flotte panoramaer til alle sider. 7-8 Alpealliker fløj rundt temmelig langt væk, men pludselig fik vi en på nært hold, som vi kunne studere. Middelhavsstenpikker sad på en sten, og højt oppe på en bjergkam sad der et Murmeldyr!

Vores fotograf, som på hjemturen havde tjansen som chauffør, ville lige ind på en rasteplads for at tage et foto lige efter grænsestationen. Der blev råbt ”holdt!” fra de to andre. Der var lige en mystisk piberlignende fugl meget tæt på, og det viste sig, da bilen endelig stoppede, at være Bjergpiber. For os alle en af ønskearterne! En Dværgørn syntes lige, at den skulle deltage i festen.

Ved Biescas i Tenadalen fandt vi den lille vej, der skulle føre os de 23 km. Østpå gennem et højdedrag i retning mod Torla. Vi havde booket os ind i Sarvisa 10 km. syd for Torla. Et dejligt sted ”Casa Galleria” med gårdhave og overdækket terrasse. Vi kunne indtage vort

”kolde bord” i ly for regnen på terrassen, for der var ingen spisesteder i byen, så vi måtte 4 km tilbage til Broto for at proviantere. Vi havde på vejen oplevet det første regnvejr, og det var voldsomt og flot! Regnen nåede frem, da vi indtog aftensmaden, og det var med til at gøre måltidet til en kulinarisk

oplevelse. Den 2 liters karton vin gjorde regnen selskab, for da måltiden var slut, var den også skyllet væk.

23/5

Ordessa-dalen var første punkt på dagsordenen. En temmelig hullet vej førte derind, så vi troede, vi var de eneste. Men det er åbenbart også et Mekka for alle andre end ornitologer. Der var mange mennesker, og alle skulle ud at vandre og blandt andet se de spektakulære vandfald. 3 flotte lige i rap efter en lille times vandring. Vi kunne se, at stien førte op i højderne, og det ville kræve mindst 3 timer – hver vej – så vi nøjedes med turen på 2 timer. Alpeallike sejlede forbi, Sortmejsen i træerne, Bjervipstjert i floden og Gåsegrib i luften. Ved tilbagekomsten til parkeringspladsen, der efterhånden var helt fyldt, var Marta (som sædvanlig) den eneste, der så en Pirol forsvinde ind i træerne.

Tilbage på landevejen mod Torla var der en rasteplads, hvor Steffen lige så en Lammegrib forsvinde bag bjergkammen. Vi andre spejdede forgæves. En sti over for rastepladsen viste vej til et kapel, og det måtte vi lige besigtige. Opstigningen var længere end ventet, kapellet var lukket og fugle var der ingen af. Til gengæld udpræget væskemangel! Så: Hjem på terrassen til et par kolde pilsnere, og en flok på 10-12 Gåsegribbe gjorde, at øllet blev nydt i andægtighed.

Marta og jeg tog en vandretur de 4 km langs floden op til Broto, hvor vi så turens første vadefugl: Mudderklire. Steffen hentede os, og vi provianterede igen i den lokale lille Supermercado. Og aftensmaden kunne nu indtages på den åbne terrasse.

24/5

Sidste overnatning havde vi undervejs bestilt i Mollerussa i nærheden af Balaguer, hvor der ved Bellmunt var mulighed for de eftertragtede Dværgtrapper. Vi kørte ud af Sarvisa mod syd til Ainsa ved en stor opdæmmed sø. Et kort stop gav Topmejsen. Vi fouragerede i Ainsa og lidt uden for byen stoppede vi ved en fin udsigt over søen. Gåsegrib, Ådselgrib, Rød og Sort Glente i luften, og Isfugl og

Toppet Lappedykker ved søen. Ved et stop senere ved en meget bred dal svævede en Kongeørn sammen med Gåsegribbe.

Ved dæmningen i sydenden af søen drejede vi mod øst mod San Roman de Castro, derpå ad N123 mod Benababare og ad N230 til Alfarras, hvor det med lidt besvær lykkedes os at finde vejen mod Belaguer. Vi krydsede floden Segre og efter Belcaire d'Urgel fandt vi det beskrevne område ved Bellmunt. Der var dyrkede marker midt i området, så vi regnede med, at oplysningen var lidt forældet. Vi havde i hvert fald svært ved at finde noget, der lignede "Dværgtrappeområde".

Temperaturen nærmede sig de 30 grader, men en nyanlagt rasteplads gav os en anelse skygge til frokostpausen. I mangel af Dværgtrapper måtte vi trøste os med Ellekrage, Kongeørn, Slangeørn, Biæder og Toplærke og sågar en ganske almindelig Allike, som var en ny turart.

Vi kørte til Molerussa og blev indkvarteret på et i forhold til prisen meget fint hotel. Vi havde stadig tid til at finde lidt vadefugle i nogle tilsyneladende våde områder syd for byen, så vi tog et par timers tur ud i et meget tørt landskab! Det viste sig at være kanaler med meget lidt vand, og de lavtliggende marker var meget tørre. Vi prøvede at gå en tur i den stegende hede, og det blev blot til en enkelt Stor Tornskade. Hjemme igen i Mollerussa, som havde et lille torv og en gågade, samt en stor gennemgående hovedgade, var det ikke muligt at finde et sted at spise. Vi luskede hjem til hotellet, som sikkert havde et eller andet spiseligt, og minsandten om ikke vi fik turens næstbedste tapas. Sådan kan man blive overrasket!

25/5

Vi skulle først flyve fra Barcelona 17:00, så efter morgenmaden granskede vi kort og bøger for at finde en passende lokalitet undervejs. For en ordens skyld gennemgik vi lige rejsedokumenterne, og det viste sig, at da vi havde afhentet bilen klokken 13:00, skulle den også afleveres på samme tidspunkt! Vi måtte så nøjes med et par enkelte stop ved motorvejen, hvis noget viste sig. Vi forsøgte kun et enkelt stop en halv time uden resultat og vendte så næsen mod Barcelona, og landede i Kastrup ved 21-tiden.

Vi nåede de fleste af de arter, vi gik efter nemlig: Lammegrib, Stenspurv, Alpeallike, Alpekrage, Bjergpiber, Citronsissen, Korttået Lærke, og Spottesanger.

